

Geoffrey Hodson

A HALÁL KAPUJÁN ÁT

Üzenet a gyászolóknak

Fordította: Solymos Béláné, 2003.

MAGYAR TEOZÓFIAI TÁRSULAT

ELŐSZÓ

A gyász által okozott fájdalom először oly nagy lehet, hogy mind a szív, mind az elme bezárkózik mindenfajta gyógyulás és minden fény elől. Úgy látszik, az, hogy a halál végleges, visszavonhatatlan veszteséget okoz, olyan ítéletnek tűnik, amelynél nincs helye fellebbezésnek.

Ez a könyv elsősorban azért íródott, hogy vigaszt és a teozófia tanításainak világosságát hozza el azoknak, akiket ilyen gyász ért, és tájékoztatást nyújtson azoknak, akik keresik a tudást az emberről, még pontosabban a halál utáni életéről.

A teozófia azt állítja, hogy mivel az ember szelleme halhatatlan, csak a teste hal meg. Lényegi természetükben, abban, hogy képesek megérteni és szeretni, az élet iránti érdeklődésükben, jellembeli és emberi sajátosságaikban az eltávozottak nem haltak meg. A jól ismert és nagyon szeretett emberi lény tovább él a testi halál után. Csak átmegegy egy másik világba, valamennyire távolabb ettől, ez igaz, de még mindig egészen közel van. Az elválás nem visszavonhatatlan; akik szeretik egymást, és akiket a halál elválasztott egymástól, ismét találkozni fognak.

A teozófia elmondja, hová távoztak az elhunytak, milyen körülmények között léteznek most, és hogyan történik az újbóli találkozás. Világosan és pontosan válaszol a szomorkodó szív minden kérdésére. Nem homályos tantételeket ajánl, sem pusztán szentírási szövegeket, nem szólít fel vak hitre, mivel tanításai évszázadokon át tudományosan folytatott kutatáson alapulnak, amelynek eredményeit képzett bölcsek egymást követő nemzedékei ellenőrizték, és újból ellenőrizték.

TARTALOM

I.	Kutatási módok
II.	A haldoklás folyamata
III.	A halál utáni első tapasztalatok
IV.	Különféle tevékenységek a halál után
V.	Az egymást szeretők újra találkozása
VI.	Az öngyilkosság
VII.	A tisztítótűz
VIII.	A katona a halál után
IX.	A gyermek a halál után
X.	Hogyan készüljünk a halálra
XI.	A lélek hét öltözéke
XII.	Filozófusok, költők és a halál utáni élet

I. FEJEZET

KUTATÁSI MÓDOK

A halál hosszú, misztikus folyamata

A halál utáni élet témája alighanem a mindannyiunkat leginkább érdeklő és legfontosabb kérdés. Ki lenne közülünk, aki ne tapasztalta volna meg a gyász fájdalmát, aki ne vágyott volna megtudni, hová távoztak szerettei, vagy valamit arról, milyenek a halál utáni élet körülményei, ahová beléptek, és amerre mi is útnak indulunk, ha időnk eljön, minthogy egy napon biztosan elkerülhetetlenül eljön. 'A halál hosszú, misztikus folyamata', ahogy nevezik, olyan téma, amit gondosan át kell tekintenünk.

Sok kérdés merül fel. Íme, néhány közülük:

- Kioltja-e a halál az elhunyt személy önazonosságát?
- Tudatában voltak-e az elhunytak a halál közvetlen közelségének?
- Tudatában voltak-e a halál folyamatának?
- Milyen életbe lép be a halál után?
- Milyen körülményekre ébred a lélek a halál után?
- Folytonos-e az emlékezőképességgel, ragaszkodással, együttérzéssel és folyamatos érdeklődéssel rendelkező személyiség?
- Van-e ott idő, üzlet, munka, feszültség, vagy az ember mentes mindezekről a halál utáni életben?
- Remélhetjük-e, hogy újra találkozunk azokkal, akiket szeretünk, és akik eltávoztak?
- Mit kell felajánlanunk a halálnak?
- Készíthetünk-e terveket a test halála utáni életre?

Csak a test halandó

A teozófia tanításai különösen alkalmasak a gyászolók megvigasztalására és azok megvilágosítására, akik keresik a tudást a halál utáni életről. A teozófiában megvan a vigasztalás képessége, mivel a leghatározottabban állítja, hogy van élet a síron túl, csak a test hal meg, míg Isten halhatatlan fia, az igazi Én (Ego) örökké él. A teozófia újra megerősíti a Biblia nagyszerű tanítását, amely megadja a megoldást a halál utáni élet problémájára a következő szavakkal: „mert Isten az embert halhatatlanságra teremtette, saját örökkévalóságának képmására.” Egy hindu írás ugyanezt az igazságot állítja:

„A szellem sohasem született, és sohasem szűnik meg létezni,
Nem volt idő, mikor ne lett volna; Vég és Kezdet csak álmok!
Megnemszületett, megnemhalt és megnemváltozott marad a szellem mindörökre;
Halál nem érinti, habár annak házában halottnak tűnik.”

Sir Edwin Arnold: *A mennyei ének*

Arra a kérdésre, hogy vajon az élet folytatódik-e a halál után, a helyes válasz, ha fel tudjuk fogni, a következő. A teozófia azt tanítja, hogy az ember szelleme, az igazi, isteni Énje halhatatlan, örök és elpusztíthatatlan. Az embernek ez az elmúlhatatlan szelleme sok földi élet tapasztalatain keresztül fejlődik tökéletességre. Csak a test hal meg, és nem az ember igazi Énje, a valódi egyéniség a testi fátyol mögött. Ez tehát a felelet az első kérdésünkre.

Kutatás a normális érzékelésen túli észlelés útján

A teozófia arra is képes, hogy megvilágítsa a síron túli élet tényeit, mivel megmutatja, hogyan ismerheti meg azokat az ember saját maga, mialatt még itt a Földön tartózkodik. Azt tanítja, hogy az emberben rejlik egy képesség, amelynek segítségével a láthatatlan világot látásunk elől elfedő fátyol szétszakítható, és annak a világnak a tényei és jelenségei, az abban levő életkörülmények láthatók, megvizsgálhatók és felfoghatók. Ezt a kiterjesztett látást, ami egy hatodik érzék, és az emberek többségében lappang, néhány emberben viszont felébredt, a későbbi fajok teljesen normálisan és természetesen fogják használni. Ha valaki napjainkban kifejleszti, képessé válik megtenni, amit az emberiség későbbi fajai meg tudnak majd tenni, vagyis első kézből és teljesen éber tudatossággal feltárni a halál utáni élet világát, szemtől szembe találkozni lakóival, és tudományos pontossággal tanulmányozni azokat a körülményeket, amelyek között élnek.

Ez figyelemre méltó és fontos állítás, ami komoly megfontolást igényel. Kérem, hogy fogadják el ennek a képességnek a létezését, mint hipotézist, ami kellő időben próbának vethető alá, és bizonyítható, mivel a láthatatlan világokkal kapcsolatos csaknem valamennyi teozófiai tanításra ilyen kiterjesztett látással, mint kutatási eszközzel tettünk szert. Közvetlen, világos tudás áll rendelkezésünkre, és alkalmas vizsgálati eszközzel megvizsgálható, mivel mindegyikünkben lakozik közvetlen látónoki képesség. Amint fent említettem, ez a kiterjesztett látás az emberek nagy többségében látens, szórványosan aktív néhány emberben, önképző eljárással fejleszthető. Az ilyen normális érzékelésen túli észlelés, (ESP: extra sensory perception), ahogy ma nevezik, nem kétséges többé. A legszigorúbb gondossággal hosszú időn keresztül és több ezer példa alapján végzett tudományos vizsgálatok igazolták, hogy a tisztánlátás, tisztánhallás és telepátia olyan képességek, amelyeket sokan birtokolnak.

A kutatás összegyűjtött eredményei

Férfiak és nők, megoldást keresve az élet titokzatosságára, minden korszakban alávetették magukat olyan kiképzésnek, ami ahhoz szükséges, hogy ezeket a szunnyadó erőket, amelyekkel minden ember meg van áldva, lappangó állapotból működővé tegyék. Bölcsék nemzedékei, tudatos tevékenységgé ébresztve ezeket a képességeket, kutatták a Természet és az ember normál körülmények között láthatatlan oldalát. Vizsgálataik eredményeit megőrizték, folyamatosan bővítették és ellenőrizték, majd újra ellenőrizték. Ennek eredményeképpen napjaink kutatói számára a tudás óriási tárháza áll rendelkezésre minden témában, amivel az emberi elme foglalkozhat. A korszakok ezen bölcsességét a görögök teozófiának, azaz isteni bölcsességnek nevezték el, és a modern ember egy töredékével rendelkezik annak, amit ma teozófiának hívnak.

II. FEJEZET

A HALDOKLÁS FOLYAMATA

A halál közeledése

Ha megadatna a kiterjedt látás képessége – nem a révületbe esett médium negatív pszichizmusa, hanem a pozitív, gyakorlott képesség az akarat irányítása alatt, éppúgy, ahogy a fizikai látás – akkor tételezzük fel, hogy a halál előterében vagyunk, 'látó szemmel' figyeljük valakinek az átmenetét ebből a világból a következőbe, aki idős kor vagy betegség miatt haldoklik. Rögtön felfedezzük a választ második kérdésünkre: 'tudatában voltak-e az elhunytak a halál közvetlen közelségének?' A válasz: 'általában nem'. A vér- és oxigénellátás elégtelensége az álomba merülés folyamatához hasonlóan az agy öntudatlanságához vezet. Még ha szenvedés előzi is meg a halál közvetlen közelségét, ez a szenvedés megszűnik a vég előtt.

Mit fogunk látni, ha közvetlenül megfigyeljük a haldoklás folyamatát? Ahogy a halál órája közeledik, látni fogjuk, ahogy a test életerői visszahúzódnak a végtagokból és láthatóan ragyogó, arany fényként a szívben összpontosulnak. Ezután az érzékelés az alsó végtagokban nagymértékben csökken. Majd, minthogy a halál közeledik, az életerők még tovább húzódnak vissza a fej közepébe, az agy harmadik kamrájába, amely az én-tudat székhelye a fizikai élet során.

A haldokló személy fizikailag még lehet tudatos vagy öntudatlan. Ha öntudatlan, a halált megelőző kómában van, a tisztánlátó számára az úgy látható, mint aki a teste helyett a fizikain túli tudathordozójában van. Ez a tudathordozó sokkal finomabb anyagból épül fel, mint az éter, és körvonalában pontosan a fizikai testre emlékeztet, valójában annak hasonmása. Megjelenésében különbözik a fizikaitól, amennyiben világító anyagból épül fel, ragyog, mintha belülről lenne megvilágítva, és olyan légkör veszi körül, ami állandóan változó színű fényként látható.

A lélek fizikain túli öltözéke

Az aurának ezek a színei a tudatosság állapotainak felelnek meg, és úgy tűnik, hogy az érzések és gondolatok minden változásának megfelelően módosulnak. Valóban, létezik egy valódi tudomány, amelyre utalhatok az elmúlással kapcsolatban, a tudatállapotok és az aura színei közötti összefüggések tudománya. Például egy együttérzési hullám valaki felé, aki szenved vagy bajban van, zöld színnel önti el az aurát, az intellektuális törekvés sárgával árasztja el. A kék szín áhítatos tevékenységet jelez, a lila szellemiséget, a rózsaszín bíborvörös sötétülve szeretetet. A vörös haragot és ingerültséget, a barna önzést jelez, stb. Ahogy megállapítottuk, ezek a színek láthatók a tisztánlátó számára, így az emberek auráját látva meg lehet mondani érzéseik és gondolataik milyenségét, amik legtöbbször kifejezésre jutnak, és amik felfedik vérmérsékletüket és jellemüket. Természetesen az ilyen képesség nem használható, csak engedéllyel és kutatási célokra.

Az ezüstoffonál

Így az aura látható a fizikailag öntudatlan, haldokló személy körül, aki fizikai testén kívül van, felette lebeg, de azzal összekapcsolja egy erőáramlat, ami kellemes, ezüstös fényvel csillog. Ez az áramlat a fizikai és a finom fizikai testek fejei között folyik, így kötve össze azokat. Ameddig ez az áramlás fennáll, addig lehetőség van a fizikai ébredésre. Ha megszakad, mint a halál pillanatában, akkor nincs többé lehetőség a visszatérésre. A

látszólagos feléledés esetei valójában újraébredések olyan testekben, amelyek nem voltak halottak. Ezt írja le a kereszténység a következőképpen: „Minek előtte elszakadna az ezüst kötél, és megromolna az arany palaczkocská, [az éterikus hasonmás] és a veder [a fizikai test] eltörnék a forrásnál, és beletörnék a kerék a kútba. És a por földdé lenne, mint azelőtt volt; a lélek pedig megtérne Istenhez, aki adta volt azt.” (*Prédikátor Könyve* 12, 8-9.)

A fonál elszakad

A haldokló személy ideiglenesen visszatérhet testébe, és szemét kinyitva láthat jelenségeket a túlsó világból, említést tehet olyan emberekről, akik fizikailag nincsenek jelen. Ha elérkezik a halál tényleges pillanata, az 'ezüsfonál' elszakadni, és az ember maga felemelkedni látszik, mintha felszabadult volna valamiféle gravitációs vonzás alól. Habár nem teljesen biztos, de hajlamos vagyok azt gondolni, hogy a halál pontos időpontja mindannyiunk számára ki van jelölve. Akár így van, akár nem, a pillanat eljön, a fonál elszakad, az ember megszabadul testétől, és többé nem ébred fel benne. A halál jelei megjelennek, földi élete bevégeztetett.

Az elmúlt élet áttekintése

Az ember a haldoklásnál csaknem minden esetben olyan öntudatlan, mint álomba merülésnél. Eltávozik – mondhatni egy sóhajtással – ebből a világból a következőbe. Általában el van foglalva egy visszatekintési folyamattal, amelyben az éppen befejezett élet eseményei tiszta megvilágításban elhaladnak lelki szemei előtt: az okok és okozataik, a sikerek és következményeik, a hibák és rendbetételük, mindezeket meglátja és összefüggéseiket felismeri. Ez az áttekintési folyamat nagyon fontos, mivel ebből szűrődik ki némi bölcsesség, az éppen lezárt élet eredménye. Ezért kellene szellemileg, érzelmileg és fizikailag nyugodtnak lennünk a halál előterében, nehogy túlzott gyászunkkal zavarjuk szerettünket ebben a fontos folyamatban. Ő most már a finomabb testében él, az érzelmi testben, ezért különösen érzékeny a gondolati és érzelmi energiákra. Nyugodtan, önmérséklettel fordítsuk felé szerető gondolatainkat, áldással és azzal a vággyal, hogy haladjon befelé a belső világokba. A teozófia arra tanít minket, hogy ne annyira saját nagy veszteségünkönél időzzünk hosszasan, mint inkább az ő szellemi gyarapodásánál, mert szellemi nyereség megszabadulni a fizikai testtől és korlátaitól, *mihelyt elvégezte értékes munkáját, de nem előbb*. Ez a teozófiai válasz a kérdésre: 'Tudatában volt-e az elhunyt a halál folyamatának?'

III. FEJEZET

A HALÁL UTÁNI ELSŐ TAPASZTALATOK

Az ébredés

Az áttekintés befejeződött, ezt egy teljesen öntudatlan időszak követi, ami harmichattól negyvennyolc óráig váltakozik, egyéntől függően. Ezután ébredés következik, és az elhunyt, gyakran még nem lévén tudatában annak, ami történt, körülnéz. Csaknem minden esetben barát vagy rokon várja őt; ha egy ilyen sem lenne, hogy üdvözlje, akkor a segítők nagy seregének tagja lép elő fogadására, akiknek az a feladatuk, hogy üdvözljék az újonnan érkezetteket. Ezek a segítők magasan képzett szolgálatteljesítő sereg tagjai, akik megbízatása az a különleges munka, hogy segítsék az újonnan érkezetteket. (C.W. Leadbeater: *Invisible Helpers* [Láthatatlan segítők]). Üdvözlük az újonnan érkezetteket, elmagyarázzák a megváltozott körülményeiket, és segítenek nekik hozzászokni azokhoz olyan könnyen, amennyire csak lehetséges. Csak néhányan, ha egyáltalán vannak ilyenek, lépnek be napjainkban abba a világba anélkül, hogy valamilyen segítő kéz fogadná és támogatná őket az első szakaszban. Ez a teozófiai válasz a kérdésre: 'Milyen életbe lépünk be halál után?'

Nem idegen tájék

Vajon milyen természetű is ez az élet? Itt elmondok valamit, amit talán nehéz elhinni, de amióta tudom, hogy igaz, és igen jelentős, ki kell mondanom. Az a világ, ahová barátaink távoztak, és ahová mi is készülünk, ha időnk elérkezik, nem idegen tájék, mivel oda minden éjjel elmegyünk, mialatt fizikai testünk alszik. Az alvást találóan és helyesen nevezik a halál ikertestvérének. Mi továbbmegyünk, és ugyanannak tartjuk azokat, mert mialatt a fizikai test alszik, abban a testben vagyunk ébren, amit a halál után fogunk használni. Álmaink részben az abban a világban élt élet zavaros emlékei, amelyeket az ébredést követően visszahozunk, mint például az a kellemes, légies, lebegő mozgást, amit a gondolat ösztönöz a fizikain túli világokban. Ebből egészen természetesen következik, hogy a halál utáni élet világa meghitt hely. Az alvás és a halál között a különbség az, hogy alvás alatt az 'ezüst fonál', ami testünkkel összeköt bennünket, nincs elszakadva. Halál esetében a fonál elszakad, és minthogy nincs összeköttetésünk a fizikai testtel, abba többé nem térhetünk vissza.

A fizikain túli világ és a tudatosság állapota, amibe a halál során belépünk, két osztályból, illetve természeti síkból áll, az érzelmi vagy asztrális és a mentális síkból. Az előbbinek, az érzelminek emberi és angyali lakói vannak, a látvány és más formák láthatók az elhunytak számára (C.W. Leadbeater: *The Astral Plane* [Az asztrális sík]). Az utóbbinak, a mentálisnak, szintén megvannak a saját lakói és jelenségei, de az eltávozottak tapasztalása, mialatt ott élnek, szubjektívebb és egyénibb. (C.W. Leadbeater: *The Devachanic Plane* [A devacsáni sík])

A személyiség típusának és jellemének hatása

A következő általános elv, amit szeretnék kifejteni, hogy azok a körülmények, amelyekben egy személy halála után találja magát, nagymértékben függ vérmérsékletétől és annak az életnek a minőségétől, amit a fizikai síkon élt. Mi mindannyian személyiségünk ablakain keresztül látjuk a környező világot. A derűs természetű, barátságos egyén a halál után derűs, barátságos világra ébred, míg a mélabús, önközpontú hipochonder szomorú, lehangolt, némileg magányos világra – nem azért, mert az a világ magányos, hanem mert az önközpontú egyén senkit semmire nem ösztönöz és képtelen barátságot kötni. Szerencsére a fájdalom, az unalom és az elszigeteltség, amit az ilyen emberek tudat alatt maguknak létrehoztak, az étellel szembeni beállítottságuk megváltoztatására készíti őket.

KÜLÖNFÉLE TEVÉKENYSÉGEK A HALÁL UTÁN

A tudós a halál után

Az általános megállapításokról az egyedi esetekre térve, a tisztánlátó kutatás egy olyan irányzatot tár fel, amely szerint az újonnan érkezettek haláluk után azon foglalkozások finomított formájára törekszenek, amelyek a Földön a leginkább foglalkoztatták őket. Így a tudományos kutató, akinek az igazság keresése volt az eszménye a Földön, úgy találja majd, hogy ugyanúgy keresheti ott is az igazságot, amint itt tette. Ugyancsak tapasztalja majd, hogy kutatásai sokkal gyümölcsözőbbek, mivel elhagyta a legsűrűbb anyag világát, sokkal finomabb anyagban tudatos, és közelebb kerül az okok világához. A magasabb tudatosságban és az okok világában az igazság és megértés fennmarad.

Az elhunyt úgy találja majd, hogy a dolgok szerkezetében és fejlődésében sok olyan tényező, ami korábban rejtve volt, most objektíven feltárul előtte. Azok a törvények és erők, amelyek hatása alatt az atomok bizonyos módon egyesülve a különféle elemek molekuláit alkotják, a protoplazma sejtté, majd az egyszerű sejt emberré fejlődése – a nagy titok a biológus számára – ezek a dolgok ott sokkal világosabban felfoghatók, mivel az Isteni elme és megtestesüléseinek működése mindenütt megfigyelhető.

Ennek áramló erői, amelyeknek ez a fizikai világ egy illuzórikus terméke, láthatók, csakúgy, mint a másik világban. A Logosz hatalmas mérnökei, azok a lények, akik ezen erők áramlását irányítják, a természet törvényeinek folyamatait működtetve és igazgatva – az Angyali Seregek – munka közben láthatók, így a tudományos kutató olyan világban találja magát, amelyben ténykedése sokkal gyümölcsözőbb, mint a Földön volt. Valóban, a halál utáni világban tudóscsoportokat találunk, akik személyiségük hasonlósága alapján gyűltek össze, elmélyülve megszokott, tudás iránti törekvésükben, laboratóriumokkal, megfigyelő és kutató állomásokkal ellátva, nemcsak kutatva, hanem tanítva is. Ott folyamatos oktatás folyik, az oktatók, mint a tudósok és más képzett munkások, saját hajlamukat követve idejüket olyan problémák megfejtésének szentelik, amilyenekkel munkájuk során találkoztak, és azt a munkát a tökéletesség magasabb szintjére emelik, mint ahogy az a Földön lehetséges volt. Néha az eszméket, amelyeket a belső világban fedeztek fel, a Földre inkarnálódott elmék fogják fel, mert a két világ lakóinak gondolatai között jelentős kölcsönhatás és csere történik.

A művész és a szépség keresése

Hasonlóképpen a művész, aki számára a szépség a cél, úgy tapasztalja majd, hogy keresése sokkal inkább beteljesül, mint ahogy arra a sűrű fizikai anyag világában lehetősége volt. Legyen festő vagy szobrász, már nincs szüksége erőfeszítésre, hogy elképzeléseit visszaadja a Föld tompa színű festékeivel, mivel a másik világ készséges anyaga automatikusan és azonnal felveszi a művész gondolatának megfelelő alakzatokat. Látomása nemcsak tárgyyszerűen megjelenik előtte, hanem úgy találja, hogy legnagyobb öröme finomíthatja és újra formálhatja anyagát mindaddig, amíg a viszonylagos tökéletességet el nem éri. Így, mivel abban a világban a csoportokat sokkal inkább személyiségük hasonlósága, mint faji vagy családi kapcsolat hozza össze, közelebb érzi magát a hozzá hasonlókhöz, egy tagként a hasonlóképp munkálkodók sok csoportja egyikében, akik valamennyien a szépséget keresik, és arra törekszenek, hogy felsőbbrendű Énjüket a szépségen keresztül fedezzék fel.

A zene és a zenei formák

A zenész számára is nyitva van az út művészetének tágabb, mélyebb megértésére. A zenének a belső síkokon olyan oldalai vannak, amelyekről mi itt lenn általában keveset tudunk. A zenész azt tapasztalja majd, hogy például a hang ott nem annyira hallható, mint látható. Ha a fizikai zenét tisztánlátással figyeljük meg, azt látjuk, hogy a belsőbb világok ragyogó, világító anyagában formákat hoz létre, változásra készíti az érzékeny anyagot, színjátzó formákra a hang és a zene hatása szerint. (A. Besant – C.W. Leadbeater: *Thought Forms* [Gondolatformák]) A belső síkokon a teremtés valóságos dallama hallható, az örökkimondott Szó, a teremtés nagy szimfóniájának motívuma.

A finomabb világok anyagának ez a tökéletes érzékenysége a gondolat és érzelem minden változására a tanulmányozó első felfedezéseinek egyike, amint belső látása megnyílik. Úgy találja, ahogy mindazok, akik a halál alkalmával belépnek ezekbe a világokba, hogy a gondolat hatalmas erő, ami képes mások életére hatni, ahogy képes őt is segíteni, ha helyesen használja.

Az emberbarát

A hitújító, a szolgáló, a gyógyító, az orvos – mindegyik úgy tapasztalja, hogy ha belép ide, a szolgálat új világa nyílik meg előtte. Az orvos, ha igazi gyógyító lelkülettel rendelkezik, úgy találja, hogy férfiak és nők jönnek hozzá segítségért, torzult elmével, érzésektől gyötörve, olyan emberek, akik nyugtalan lelkiismerettel haltak meg, bevégtetlen feladatokkal, meg nem fékezett erkölcstelenséggel, rémlátomásokkal, megoldatlan mániákkal és egyéb pszichikai zavarokkal. Ezek az állapotok sokkal nagyobb mértékben forrásai az aggodalomnak ott, mint itt, mivel az ott az érzelmek világa. Az ilyen zavarral küszködő embereknek nagy szükségük van az orvos szolgálataira. Valójában egész nagy sereg munkálkodó szenteli magát azok belső összhangja és harmóniája megteremtésének, akiknek erre szükségük van.

Hátrahagyott üzlet

Az üzletember a távozását követő első néhány napon hajlik arra, hogy régi üzleti elveinek erejével hasson munkatársaira, de hamarosan látni fogja, hogy nem képes őket befolyásolni. Jelenlétére vagy gondolataira nem válaszolnak. Nem is tudják, hogy velük van. Szerencsére azonban az új élet tágabb érdeklődése és nagyobb szabadsága, az érzékeny és könnyű test, amit használ, annak felismerése, hogy az üzlet fő indítékai nem találhatóak meg ebben az új szférában, következésképp nem érdemes ezzel foglalkozni – mindezek hamarosan elvonják őt korábbi fizikai elfoglaltságától. A halál utáni élet valójában a legcsodálatosabb szabadság kezdetét jelentheti, mivel többé nem létezik az őrlő üzleti kényszerűség, ami kétségtelenül saját javunkat szolgálta, és ami itt foglalkoztatott bennünket, ami hajlamos volt gondolatainkat és érzéseinket az anyagi dolgokhoz láncolni.

Például az élelem, ami a fizikai síkon egyik fő oka üzleti és személyes törekvéseinknek, a halál utáni életben elveszti jelentőségét, mivel mindaz a táplálék, amit finom testünk igényel, a légkörből automatikusan felszívódik. A levegő ott is, mint itt az Isten életerejével van feltöltve, ami a Napból árad, és mindent tartalmaz, ami a testi fenntartáshoz abban a világban szükséges. Felszívása és feldolgozása éppúgy tudat alatt történik, mint a lélegzés a fizikai síkon. Az étel ebből következően nem forrása üzleti tevékenységnek.

A ruházatot a gondolat alakítja ki. Mivel a másik világ anyaga azonnal reagál a gondolatra, ha valaki magát felöltözve képzelel el, akkor fel is lesz öltözve. Jóllehet különböző viseletekbe öltözötten látni embereket, a korszakuk vagy fajuk divatja szerint, a legáltalánosabb ruházat egy kényelmes, laza ruha, amelynek színe és díszítése szándék szerint rögtön változtatható.

A közlekedés nem függ mások munkájától. A fizikain túli világban a gondolattól hajtva mozgunk. Ha valaki egy helyre gondol, az azt jelenti, hogy eljut arra a helyre, tetszése szerint gyorsan vagy lassan, olyan kellemes, lebegő mozgással, mint a repülés. A könnyű és könnyen felemelkedő vagy a levegőben finoman és gyorsan sikló testről való álmok gyakori emlékek a helyváltoztatás szokásos módjáról a halál utáni élet világában.

A hajlék a negyedik az üzleti és emberi törekvés fő forrásai közül a fizikai síkon, amit szintén gondolat hoz létre abban a világban. Ott is, mint itt, az emberek házak és városok gondolatformáiban gyűlnek össze. Visszavonultságra a halál utáni életben is szükség van, ugyanúgy, mint a Földön, de nem az időjárás miatt, mivel kedvezőtlen időjárási feltételek ott nem mutatkoznak.

Így az élet abban a világban ugyanolyan változatos és vonzó lehet, mint az élet ezen a Földön; valójában még inkább, mivel ott nem csak a tevékenységek szinte végtelen változatából lehet válogatni, hanem mindegyik tevékenység tovább folytatható hosszabb időszakon át, mint a Földön, ahol bizonyos szorongató szükségletek táplálják az igényeket. Ott például nemcsak gyermekek megsegítésére működnek központok, és szolgálatok az újonnan érkezők és rászorultak számára, hanem ráadásul az emberi lények valamennyi normális, egészséges szellemi tevékenysége nagyobb világosságot, örömet és hasznosságot talál a tudás, a szeretet és a szépség segítségével.

Vallás és a vallásos élet

Vallási központok is vannak, és azon a síkon egy templomba lépve a vallás az imádkozót sokkal nagyobb magasságokba emeli, mint ami a Földön általában elérhető. Ez részint abból adódik, hogy az ima gondolat által teremtett tárgyai láthatók, részint, mivel ott az érzélem tisztább és erőteljesebb. A templom keleti oldalán nem annyira jelképek és színes üvegű ablakok vannak, mint inkább élő képek, talán a világ Megváltójáé, a szenteké vagy az angyali rendké. Ezeket az emberi gondolat által létrehozott elképzeléseket, mint élő közvetítőket használják, amelyen át a Nagyok szeretetüket és tudatosságukat öntik, és amit ők vezetőkként használnak áldásuk és erejük kiárasztására. Minthogy mindez látható ott az imádkozó számára, a vallásos szolgálatok olyan odaadást és viszontérezést ébresztenek, aminek mélységét csak ritkán lehet itt lenn tapasztalni, és olyan vallásos hitet keltenek, ami sokkal inkább alapul élő tapasztalásra, mint vak hitre.

A közbenső világokban levő élet csak átmeneti

A körülmények és tudatos állapotok egyikében sincs azonban állandóság. Minden átlagember, aki természetes halállal hal meg, eltérő sebességgel halad át az érzélem és elme világain, amíg az élet és tudatosság központja, ami a fizikai testbe inkarnálódott, vissza nem húzódik forrásába, ami az Én a kauzális testben. Habár vannak kivételek, ez az általános szabály, és a közbenső, asztrális világban a halál után eltöltött idő nagymértékben függ az elhunyt jellemében és érdeklődésében megnyilvánuló szellemiség vagy anyagiség szintjétől. Természetesen az a kívánatos, hogy olyan gyorsan haladjon át az érzelmek és a konkrét gondolatok világain, amilyen gyorsan csak lehetséges, a mennyei világ szépségébe, majd később a magasabb Énben való teljes újra elmélyülésbe.

Röviden ilyenek a teozófiai válaszok a három kérdésre: 'Milyen körülményekre ébred a lélek a halál után? Van-e az emlékezőképességgel, ragaszkodással, együttérzéssel és folytonos érdeklődéssel rendelkező személyiségnek folyamatosága? Van-e ott idő, üzlet, munka, feszültség, vagy az ember a halál utáni életben mentes mindezeketől?'

AZ EGYMÁST SZERETŐK ÚJRA TALÁLKOZÁSA

Maga a szeretet halhatatlan

Mivel gyászeset közülünk mindnyájunknak bizonyos mértékig osztályrészül jut, elkerülhetetlen, hogy életünk során sokszor feltegyük azt a kérdést, vajon a halál végleges elválasztást jelent-e, és hogy találkozunk-e ismét szerettünkkel?

Mit feleljen erre a nyomasztó emberi kérdésre a teozófia? Fogunk-e ismét találkozni, vagy a halál emberi személyünk azonosságának megszűnését hozza el, és így az emberi kapcsolat végét? A teozófia válasza: 'Igen, akik szeretik egymást, egészen biztosan újra találkoznak. Semmi, sem a halál, sem az újraszületés nem szakíthatja el az igazi szeretet kötelékeit.' Maga a szeretet halhatatlan, sőt, a világmindenség legerősebb energiája. Az újra találkozás egészen biztos mindazok számára, akik valóban szeretnek.

Az újra találkozás ideje és helye

Mikor, hol és hogyan fogunk ismét találkozni szeretteinkkel? Az emberi természet oly különféle, és az élet olyan bonyolult, hogy az újra találkozás témájának kifejtése egyáltalán nem egyszerű dolog. Miközben a teozófia azt tanítja, hogy az újra találkozás bizonyos, ez nem történik mindig szükségszerűen azokban a közbenső világokban, ahová a halál után belépünk. Az idő figyelembe veendő tényező. Ha szeretteink halála után néhány hónapon belül halunk meg, közvetlenül oda kerülünk, ahová ők távoztak. Ha közben több év telik el és ők már a tudatosság mennyei állapotába vonultak vissza, akkor, ha időnk elérkezik, egy rövid időszakot nélkülük töltünk, amíg mi is belépünk mennyei világunkba. Akkor nagy felfedezésben lesz részünk. Látni és tudni fogjuk, hogy az ő mennyországukban lelkileg, tudatosságuk teljes világosságával velük vagyunk, amióta csak oda beléptek, mivel a mennyország soha nem lehet mennyország szeretteink jelenléte nélkül.

Sok lakhely

Ez nehezen érthető gondolat, ugye? Tudom, hogy ez a teozófiai nézet egy magunk által teremtett, egyéni mennyországról, amelyben az újra találkozás történik, első látásra ellentétesnek látszik például a keresztény tanítással. Arra kérem önöket, ne utasítsák ezt rögtön vissza, mert ez gyönyörű igazság, ami nem mond ellen az eredeti kereszténységnek, mivel Urunk hivatkozik arra, mondván: „Az én Atyám házában sok lakóhely van” (János, 14,2). Egyszerűen kifejezve elmondható, hogy ha azok, akik szeretnek bennünket, meghalnak és belépnek mennyországukba, gondolataik és szeretetük létrehoz rólunk egy formát, ami mindig előttük van. Ez a forma nem pusztán gondolatforma, mivel mi lényegi Énünkben, mint szellemi intelligenciák, azonnal használjuk ezt a gondolatformát, ahogy nevezni lehet, mint a bensőséges érintkezés és szellemi kapcsolat eszközét. Ha meghalunk, tapasztalni fogjuk, hogy egész idő alatt teljesen velük voltunk. Másfelől bennünket is hasonlóképpen vesznek majd körül mindazok, akiket szeretünk. Ily módon mindegyikünknek megvan a halál utáni egyéni mennyországa, ahol tökéletes boldogságban és békeességben élvezzük majd az újra találkozást mindazokkal, akiket igazán szeretünk.

Újra találkozás a Földön

Azonban ez még nem minden. Amint már említettem, bizonyosan ismét találkozunk szeretteinkkel fizikailag is. Ez a teozófia nagy és vigasztaló felfedezéseinek egy további része, amelyik azt tanítja, hogy a mennyei élet után, ami általában sok földi évszázadon keresztül tart tökéletes boldogságban, visszatérés következik a Földre. Az a tanítás, hogy az ember egymást követő földi életeken keresztül fejlődik a szellemi tökéletességre, a vizsgálatok során a szó szoros értelmében igaznak bizonyult. Az ember szelleme tényleg új testben ismételtén újraszületik. Minden egyes életében egy kicsivel többet bontakoztat ki vele született képességeiből, további készségeket fejleszt, mélyebb bölcsességet, nagyobb szellemi meglátást, nemesebb szeretetet valósít meg, és ez a folyamat a tökéletes ember szellemi képességeinek elérésében teljesedik ki. (Geoffrey Hodson: *Reincarnation: Fact or Fallacy?* [Reinkarnáció: tény vagy tévedés?]) Ezekben a folyamatos újraszületésekben mi, akik mélyen szeretünk egymást, biztosan ismét találkozni és szeretni fogunk. Valójában ennek az életnek a bajtársiassága és ragaszkodásai, ha erőteljesek, csaknem bizonyosan folytatásai és megújulásai ugyanazon kötődéseknek, amelyek a megelőző életekben formálódtak.

A szülők, akik új testtel látnak el bennünket, gyakran maguk is a múltból eredendően szeretteink. Fiú- és lánytestvéreink a családban valószínűleg előző inkarnációinkból származó kötelékekkel kapcsolódnak hozzánk. Kollégáink és munkatársaink, sok embertársunk, akik most velünk dolgoznak, a közelünkben élnek, vagy elégedettek velünk, vagy nem, mivel kötéseket kovácsoltunk egymással az előző életekben, és azok a múltbeli tapasztalatok ismét összevonzottak bennünket ebben az életben. Ha életünkbe egy vagy több különleges személy lép be, akik legmélyebb szeretetünket váltják ki, akinek a jelenléte öröm, távolléte veszteség, akkor egészen biztosak lehetünk abban, hogy az a múltból történt újra találkozás.

Szeretet – egy korábbi kötődés megújítása

Ez az oka a 'szerelembe esés'-nek nevezett tapasztalat rendkívüli erejének és furcsa kiválasztási képességének. Habár a tényleges múltbeli eseményekre általában nem emlékezünk – néha igen – a szívét megmozgatja az újra találkozás, felismeri, üdvözli és ismét szereti a hosszú idővel ezelőtt szeretett személyt. Így a halál okozta elválás, ami oly véglegesnek tűnt, valójában nem az. Az elválás szabálya nem visszavonhatatlan. Ellenkezőleg, a halál utáni újra találkozás biztos a mennyben, és újra meg újra itt a Földön is. Egy napon, egymást követő életeink és változatos tapasztalataink ereje következtében beteljesül az emberi létezés célja. A fejlődés eljuttat bennünket „az érett férfiúságra, a Krisztus teljességével ékeskedő kor mértékére”, amint Szent Pál oly szépen leírta nekünk az emberi beteljesülés csúcspontját (Pál levele az Efezusbeliekhez 4,13.). Akkorra természetesen eloszlik majd a halál káprázata. Azután nem lesz többé elválás, mivel halhatatlan, szellemi természetünk tökéletes megvalósításában fogunk élni.

VI. FEJEZET

AZ ÖNGYILKOSSÁG

Az önzetlen indíték

Az előző fejezetekben a szokásos halál utáni helyzeteket tekintettük át. Az öngyilkosság, a hirtelen halál és a születés előtti halál eseteiben bizonyos eltérések vannak. Az öngyilkosságot a halál utáni tapasztalás legalább háromféle változata követi. Ha önzetlen indítéka volt, a megrázkódtatást követően, ami a hirtelen halált általában kíséri, az elkövető személy megállapodik az új életben az előzőleg leírt feltételek között. Ilyenkor általában nincs kóma és az embernek nincs ideje fokozatosan hozzáigazodni a megváltozott életfeltételekhez.

A menekülési indíték

Azok, akik azért dobják el életüket, hogy elfogadhatatlan helyzetekből meneküljenek, öntudatlanságba süllyedhetnek, amint elhagyták a fizikai testet, és a természetes halál időpontjáig abban az állapotban maradhatnak. Azután felébrednek, és a megfelelő törvények és feltételek lesznek érvényesek rájuk. Eltekintve az olyan abnormális eseménytől, mint az öngyilkosság, az ébredésnek ez a ténye a fizikai élet természetes végének bekövetkezésekor azt sugallja, hogy van a természetes halálnak egy meghatározott időpontja, amit természetesen részben életvitelünk szab meg mindegyikünk esetében.

A vágy áldozatai

Azok tapasztalása, akik az öngyilkosság harmadik fajtáját követik el, még kevésbé irigylésre méltó. Az ilyenek durvák és érzékiek, fizikai létezésüket az élet teljében fejezték be, szenvedély vagy félelem által vezérelve. Erős vágyaik ezután Földhöz kötve tartják őket. Hasonmást látnak a fizikai sík finom anyagában és a köztes világban élnek, a fizikai és a túlvilág között. Vágyaktól és szenvedélyektől űzve, amelyeket nem tudnak kielégíteni, elégtételt keresnek a fizikai világ érzéki és élvezeti helyein, és megpróbálják tudatukat az ottani iszákosokéval vagy élvhajhászokéval egyesíteni. Ilyen helyzetben a fizikai síkon élők vágyaik felerősödését tapasztalják, úgy hogy ez a kapcsolat, még ha nem is tudnak róla, ugyanolyan ártalmas lehet számukra, mint a Földhöz kötött lelkek számára, akik rajtuk keresztül keresnek kielégülést.

Öngyilkosság, a mélységes tévedés

Ennek a tudásnak a birtokában levő teozófus szemében az öngyilkosság mindig tévedés. Ideiglenesen megold bizonyos problémákat, ez igaz, de újakat vált ki; mivel végső fokon minden kötelezettséget teljesíteni kell, minden adósságot meg kell fizetni, minden fájdalmat át kell élni. „Isten nem csúfoltatik meg; mert amit vet az ember, azt aratja is” (Szt. Pál levele a Galatiabeliekhez 6,7.). Épp ezért, bölcsőbb dolog elfogadni és elviselni a nehézségeket, nem számítani, mennyire fájdalmas, mint fenntartani és erősíteni azokat kikerülésük megkísérlésével, és az ön-megölés további bonyolításával, amiből eredő karmikus visszahatás kedvezőtlenül befolyásolja a soron következő inkarnációkat.

VII. FEJEZET

A TISZTÍTÓTŰZ

Az önmagunk által teremtett szenvedés

Az a személy, aki valamilyen bűn szorításában hal meg, a fizikai halál után komolyan szenved. Ilyenkor az érzelmi testében él, ezért sajátságos, kízó epekedését eddig nem ismert erősségűnek tapasztalja, amikor a fizikai test anyaga már nagyon csökken és letompul. Minthogy nincs más módja a bűn jóvátételének, az kiég benne, néha heves szenvedés árán.

Ha valahol is létezik pokol, akkor ez az erős, kízó, kielégítetlen vágy állapota. Az ilyen pokol azonban legalább négyféle szempontból tér el az ortodox vallás poklától. Először is, ez nem hely, hanem a tudatosság egy állapota, mint a mennyország. Mindkettőben csak a tudatossága szintjének megfelelően lehet az ember, bárhol legyen is a teste. Másodszor, ezt a szenvedést nem valamiféle külső hatalom ítélete szerinti büntetés mérte az emberre, hanem az ember saját maga okozta, mint valamennyi szenvedését és valamennyi örömét. Mindkettő automatikus aratása az azt megelőző vetésnek. Harmadszor, a kielégítetlen vágy okozta szenvedés nem tart örökké. Még egy emberi apa sem olyan logikátlan és kegyetlen, hogy örök büntetéssel sújtsa fiát egy valamikor elkövetett bűnért. Éppen ellenkezőleg, a halál utáni szenvedés, amit egy legyőzetlen bűn eredményez, csak addig tart, amíg a folytonos belemerülésre fordított energiából telik. Ha ez az energia elfogy, az ember felszabadul alóla, és belép a rendes, halál utáni életbe.

A megtanult lecke és az elért fejlődés

Az utolsó különbség a valóság és az ortodox keresztény pokol-elmélet között az, hogy az ilyen szenvedés semmi esetre sem hiábavaló tapasztalat. Ellenkezőleg, nagyon gyümölcsöző lehet, mivel elég erős befolyással van a szenvedő tudatára ahhoz, hogy hatással legyen a következő fizikai inkarnációra, amelybe valószínűleg úgy születik bele, hogy ellenszenvet fog érezni a bűn iránt, ami neki oly sok szenvedést okozott. Ilyen okok miatt kétségtelen, hogy a közvetlenül a síron túli körülmények tisztítótűznek tekinthetők.

'Balesetek'

(A képzett teozófus nem ismeri el a baleseteket a szó elfogadott értelmében. Az ember valamennyi tapasztalatát az életcikluson át, amelynek részei a leszállás a születésbe, a születés, a fizikai élet, a halál és felemelkedés vagy visszatérés, saját maga hozta létre az okozat törvényének megfelelően. Egyetlen csekély igazságtalanság sem érheti soha az emberi lényt. Az ember saját maga törvényhozója, saját fizikai sorsának teremtője.)

A hirtelen halál ideiglenes sokkot okozhat, a szerencsétlenség pánikot. A Földön elkövetett gonosz cselekedetek tudata és a lelkiismeret hangja gyötörheti az elmét. Előfordulhatnak legyőzetlen bűnök, teljesítetlen kötelezettségek, pszichikai összeütközések és megoldatlan komplexusok, soha ki nem elégített heves vágyakozások, amelyek okozhatnak és okoznak is átmeneti szenvedést a halál után. Szerencsére van segítség. Segítők fogadják, vigasztalják és vezetnek azokat, akik segítséget szenvednek. Ezek a segítők ez által egyfajta folytonosságot találnak a halál utáni életben, szolgálatot, amit adtak, vagy szerettek volna adni a Földön.

VIII. FEJEZET

A KATONA A HALÁL UTÁN

Halál az ütközetben

Megölt katonák gyakran vállalják az újonnan érkezők segítségének feladatát, nem szokatlan, hogy először saját bajtársaikét, akik hamarosan követik őket. Amint említettük, a rendes halál pillanatában az elhunyt általában az éppen befejezett élet áttekintésével van elfoglalva. Hirtelen halál esetén, mégis sok esetben nincs sem visszatekintés, sem nyugalmas szünet. Csak egy rövid időköz választja el a tudatosságot ebben a világban a következőben történő tudatra ébredéstől.

A katona, aki általában a levegőben lebegve találja magát, ezért képes lenézni megszűnt testére, és lezuhant repülőgépre vagy járművére, ha ilyent használt. Ennek következtében gyorsan észleli, hogy mi történt, és felfogja azt az alapvető tényt, hogy habár teste meghalt, ő még tovább él. Még teljesebben élőnek találja magát, mint bármikor, életerővel telve, az élet és mozgás nagyobb szabadságát élvezve, mint amit a Földön ismert. Hacsak nem merül fel körülötte valami nagyon drámai dolog, gondolatai rendszerint a család és otthon körül forognak, a gondolat hajtja azokhoz, akiket szeret, a családjához. Nem tudja megállni, hogy ne bánkódjon értük amiatt a fájdalom miatt, amelyről tudja, hogy hamarosan részük lesz benne.

Láthatatlan segítség

Mindazokhoz hasonlóan, akik meghalnak, és szeretteikre gondolnak, akik még a Földön vannak, ő is szeretné biztosítani szeretteit arról, hogy nincs halál, hogy a test elmúlása ellenére ő még él, még szeret, még meglátogatja őket. Néha erőteljes gondolata lehetővé teszi valakinek, hogy meglássa őt, vagy ösztönösen tudja, hogy bár elhagyta testét, egy finomabb formában jelen van. Azután bajtársainak és a katonaélet szokásainak emléke általában visszaviszi őt katonai egysége környezetébe. Ott találkozik velük, üdvözli őket, és azok, akik előtte távoztak el a másik világba, segítik őt. Találkozik másokkal, akik újabban érkeztek, és ahogy rá kerül a sor, elkezdhet segíteni nekik, ahogy neki is segítettek.

Valójában a hadsereg sok tagja, akiket csatában öltek meg, igyekszik belemerülni a magasan szervezett szolgálati rendszerbe a sebesült, haldokló és elhunyt bajtársak megsegítésére, ami teljes üzemmel működik minden háborúban. Ez nagymértékben segíti őket, és mialatt szolgálnak, gyarapodnak tudásban és erőben, felfedezve és megértve működés közben az emberi fejlődés törvényszerűségeit és folyamatait, a tökéletes szellemi képességek elérésére.

Korai újraszületés, a meglévő érzelmi és mentális testek megtartása

A csatában megölt katona történetesen vagy visszavonul a finomabb, fizikai feletti birodalomba, amint teszik ezt, akik természetes módon hagyták el testüket, vagy gyorsan újraszülethet, kisgyermekként újra elkezdve a fizikai életet, de megtartva felnőtt személyiségét. Egy ilyen gyors újraszületés fejlődésbeli előnye jelentős lehet, és lehetővé teheti számára, hogy sokkal gyorsabban haladjon szellemi célja felé, mint rendes esetben. Többlettudás, képesség, tapasztalat és erő, valamint alkalom a megelőző élet vágyainak és törekvéseinek beteljesítésére, ami szokásos esetben a következő újraszületés idejére maradt volna, ezek az azonnal megnyert előnyök, ha az elhunyt katona elfogadja a gyors újraszületésnek ezt a különleges kiváltságát.

Ösztönös emlékezés

Ismeretes többek között egy eset: egy háborús időkben született gyermek, bár nagyon fiatal volt, elkezdett menetelni a családi kertben, botot helyezve vállára, vezényszavakat kiáltozva láthatatlan csapatoknak. A gyermek jelenlegi életének semmilyen tapasztalása, sem környezeti behatása nem adhatott okot ilyen hajlam létrejöttére. Csaknem bizonyosan abból a tényből származott, hogy a gyermek testében egy nemrég elhunyt katona született most újra. Ilyen gyors újraszületések gyakran történnek abban az országban, sőt abban a környezetben, ahonnan az elhunyt katona érkezett. Az újra találkozás és a megelőző élet gyöngéd kötelékeinek megújulása ezért semmiképp sem lehetetlen, mégha közvetlen visszaemlékezés és felismerés általában nem is kerül napvilágra.

Bátorság a gyászban

Mielőtt befejezném témánknak ezt a részét, engedjék meg, hogy idézzek néhány sort Lord Moran könyvéből, *The Anatomy of Courage* [A bátorság anatómiája]-ból. A katonákat érő korai halálról írva ezt mondja: „Kellemes megoldás a csatamezón ez a vég. Egy életének tavaszában élő emberhez érkezik el, mielőtt kor és betegség beszennyeznék testét, és a városok forgalma foltot ejtene lelkén. Rövid emberlétét férfiak között élte, megismerve bennük a legjobbat, és eltávozott békében egy világ szánalmas küzdelmétől érintetlenül és veretlenül.”

A következő vers Nigel Tangye-től a *The Spectator* c. londoni folyóiratban jelent meg, Nagy-Britannia II. világháborús csatája idején egy eszményi és bátor magatartást példáz valamennyi gyásztesetre, és különösen egyik szerettének a csatamezón történt hirtelen elvesztésére:

„Hétfőn, a The Times első oldalán olvastam:
Gyászjelentés Pamela halottjáról

Rövid utalás állt Michael ... RAF [légierők]
múlt csütörtöki haláláról,
Alatta a hitnek ezzel az emlékművével:
'Pilótáink egyike már biztonságban van'.”

IX. FEJEZET

A GYERMEK A HALÁL UTÁN

Kétféle folyamat

A gyermek a halál után vagy a felnőttél sokkal kevesebb tudatossággal tölti be a rendes életciklust az érzelmi és mentális síkokon át, vissza az Én szintjéig, vagy gyorsan reinkarnálódik. Az első esetben, ahogy gyakran nevezik, a második halálnál, elhagyja az érzelmi testet, és a tudatosság a mentális testben működik tovább, ott tökéletes boldogságot és békét lelve. Ez az állapot bizonyos fokig megfelel a hagyományos Édenkertnek. Ebben az állapotban a gyermek, mint mindenki, aki befejezi az élet és halál ciklusát, olyan eszményi és szellemi törekvések gyümölcseit aratja le, amiket koránál fogva megtapasztalhatott. Ezután elhagyja a mentális testet, és a tudatosság, amelyik megtette a zárandokutat, visszatér a belső Én-be, azokkal a tapasztalatokkal gazdagodva, amelyeken áthaladt.

Gyászoló szülők ismét visszakapják gyermeküket

A gyors reinkarnáció is egészen általános lehet, különösen nagyon fiatalon meghalt gyermekek esetében. A természet felé esedékes adósságot, ami egy előző életben történt kihágás miatt keletkezett, most törleszteni kell. Ezután nyitva áll az út a fizikai inkarnációba való sikeres újbóli belépésre, annak minden fejlődési előnyével, ugyanazt az ifjúkori mentális és érzelmi testet megtartva. Ha az anya két-három éven belül ismét várandós lesz, az új baba teste hordozója lehet a meghalt gyermek Ego-jának. Úgy tűnik, néhány anya ösztönösen tudja, hogy ugyanaz a szellemi lény tért vissza hozzájuk. Sokan biztosítottak erről, és az érdeklődésükről és örömukről, amint megfigyelték, hogy az új gyermek megjelenése és természeti hajlamai alátámasztották ezt a feltevést. Az új inkarnáció ezután a szokásos módon folytatódik.

Biztos újra találkozás

Így látjuk, hogy még ha meghalt gyermekeink nem is térnek vissza hozzánk, nem vesztettük el teljesen őket; még velünk vannak, mint valamennyi elhunyt szerettünk, itt és most mindannyian körülöttünk vannak, de átmenetileg látásunkon kívül. Habár általában az ahhoz szükséges látás hiánya miatt nem látjuk őket, sem végleg nem hagytak el bennünket, sem létezni nem szűntek meg. Ha valóban szeretjük őket, halhatatlan énünk egy az övékével örökre, és ha alszunk, élvezhetjük személyes társaságukat. Ha időnk elérkezik, hogy belépünk a magasabb világokba, ismét találkozunk, és abban az újra találkozásban felismerjük mindazok elmúlhatatlan egységét, akik igazán szeretnek.

HOGYAN KÉSZÜLJÜNK FEL A HALÁLRA

A mennyország, ami vár bennünket

A fokozatos visszahúzóds az anyagiból a szellemibb világok felé, ami általában a halállal kezdődik, a tökéletes boldogságba és beteljesülésbe való belépéssel éri el csúcspontját. A páratlan boldogságnak ez az állapota valóban mennyország, mivel benne minden törekvés teljesül, minden önzetlen szeretetérzés tökéletesen kifejeződik. A mennyben, ahová az eltávozottak a halál utáni életnek ebben a második szakaszában visszahúzódnak, valamennyi szerettüket közvetlenül jelenlévőnek érzékelik, minden igazság, szépség, béke, szeretet és boldogság, amit az elhunyt tapasztalni képes, gyógyítja, felemeli és átneveli a lelket fontos és gyümölcsöző földi tartózkodását követően.

Itt megértjük az ok és okozat törvényének pontos működését; mivel valamennyi halál utáni tapasztalatunk a földi élet során mozgásba hozott okok következménye. Bősége pontosan arányos az okozott érzelmek, gondolatok és törekvések mélységével. Mindenütt, itt is és azután ott is létezik az ok és okozat törvénye, ami biztosítja minden emberi lény számára az igazságosságot. Ezért egy nemes, önzetlen fizikai élet a legjobb felkészülés a halál utáni életre.

Nem kell félni

Mit ajánljunk fel a halálnak? Bizonyosan nem félelmet, inkább üdvözlést, csaknem úgy, mintha nyaralásra csomagolnánk össze a földi élet kimerítő, de fontos és értékes tapasztalásai után.

Valaki helyesen írta le a halál közeli érkezéséről:

„A lélek csomagol, és szárnyra kél,
Mint a tavaszt kereső költöző fecskék”

Szöhet-e az ember terveket a test halála utáni életéről? Minden bizonnyal, mert amint az imént említettem, az ok és okozat törvénye egyaránt működik a fizikai és fizikain túli életben. Ezért mindegyikünk folyamatosan hozza létre a saját halála utáni körülményeit mindennapi gondolataival, indítékaival, érzelmeivel, szavaival és tetteivel. Ha nemesen, szépen és önzetlenül élünk, mialatt még a Földön tartózkodunk, annak megfelelő arányban biztosítjuk magunknak a boldogságot a másvilágon.

Nincs halál

Látjuk tehát, hogy nincs mitől félni a fizikai halál után. Az egyén ritkán van tudatában a testéből való végleges távozásnak. Nyugodtan, békésen, fájdalom nélkül távozik el, mint az elalvásnál. A halál a legtöbb ember számára kiszabadulás egy szabadabb, boldogabb életbe. A születés nem kezdete, a halál nem vége az emberi létezésnek. Csak a test születik meg a fizikai születéssel. Csak a test szűnik meg a fizikai halállal. Mind a születés, mind a halál visszatérő események a földi életek hosszú sorozatában, csak ezek segítségével válik lehetővé a feljutás igazi, halhatatlan Énünk teljes szellemi megismeréséig, más szavakkal az adeptusságig. Az igazi Én számára nem létezik halál. Mindegyikünk Isten halhatatlan gyermeke. A halál csak annak szemében létezik, aki meglátja, és csak a fizikai testet érinti, azt, amelytől való megszabadulásunk nagymértékben mentesít az anyag elvakító hatalmától. A fizikai test és a fizikai világ anyaga túl gyakran takarja el előlünk a szellemi valóságot, ami körülöttünk és bennünk van, éppúgy, mint ahogy a nappal fátyla rejti el előlünk az örökké fénylő csillagokat.

XI. FEJEZET

A LÉLEK HÉT ÖLTÖZÉKE

A továbbélés problémájának teljes személyes megoldását mindenekelőtt a halhatatlanság személyes megtapasztalása és annak ismerete jelenti, hogy az ember igazi egyénisége független a fizikai létezésétől, és különbözik az Én átmeneti fizikai burkától. Ezt a tapasztalatot a még Földön élők is megszerezhetik. Tiszta élettal és rendszeres napi elmélkedéssel a belső Szellemről, az igazi Én-ről, az 'élő Isten'-ről, aki számára a test templom. Ez a belső Én felfedezhető és annak halhatatlansága közvetlenül megismerhető. A teozófiai irodalom útmutatást kínál a legmagasabb igazságokról való körültekintő gondolkodáshoz és meditációhoz.

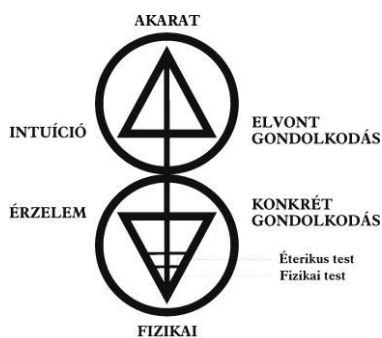
Mélyebb gondolati kulcs a továbbélés és a halál utáni körülmények kérdésének megoldásához az ember hét testének ismerete. Ezek a következők:

- a fizikai test,
- az éteri hasonmás,
- az érzelmi vagy asztrális test,
- az alsó mentális test; a konkrét gondolkodás eszköze,
- a felső mentális test; az elvont gondolkodás eszköze,
- az intuíció eszköze,
- a szellemi akarat eszköze.

A két ábra

A következő két ábra részben szemlélteti ezt az osztályozást. Az 1. ábra megmutatja az ember hét testét az élet folyamán, a csúcsával felfelé mutató háromszög jelképezi a Szellemi Hármasságot, az ember halhatatlan Én-jét, a csúcsával lefelé mutató háromszög a halandó személyiséget. A körök, amelyekbe mindkét háromszög bele van foglalva, utalnak az ember felsőbbrendű Én-jének fénylő aurájára. (C.W. Leadbeater: *Man, Visible and Invisible* [A látható és láthatatlan ember])

A 2. ábra mutatja azokat a változásokat, amelyek a halál pillanatában történnek, és azt, hogy azok viszonylag mennyire jelentéktelenek. A fizikai test és éteri hasonmása elválik az elhunyt személy többi részétől, aki ekkor csak a tudatosság öt hordozójával van felruházva. Az Én-ségi és a személyiségi aurát szemléltető két kör azonban elkezd egybeolvadni, jelezve a folyamatot, ami a halált követően általában megkezdődik, a fokozatos visszahúzódást a személyes lélek magasabb rendű, szellemi Én-jébe.

1. ÁBRA
AZ EMBER SZELLEME, LELKE
ÉS FIZIKAI TESTE

2. ÁBRA
A TERMÉSZETES HALÁL
PILLANATÁBAN

A kísértet

A halál során azután az ember elhagyja a fizikai testet és az éteri hasonmást, a fizikai életerő tárolóját. Csaknem együtt bomlanak fel, az éteri hasonmás általában hozzáidomul a fizikai test alakjához a folyamat során. Rendes temetés esetén eltelik bizonyos idő, mialatt az éteri hasonmás különválik a fizikai testtől, és a sír felszínén vagy a levegőben közvetlenül felette lebeg. Ez az elhunyt személy kísértetének vagy szellemének egy formája, ami bizonyos körülmények között átmenetileg mozgásba jön, így könnyebben meglátható. Hamvasztásnál mind a fizikai, mind az éterikus test gyorsan megsemmisül.

A második halál és a burok

A háromszoros belső Én ezután érzelmi és konkrét gondolati testeibe öltözik. Ezeket, mint a tudatosság különböző fokozatú eszközeit használva a lélek áthalad a halál utáni élet közbenső, asztrális szakaszán. Végül elhagyja az érzelmi testet, amire mint második halálra utaltam, és a test lassan megsemmisül. Bizonyos körülmények között átmenetileg ez is feléledhet, egy spiritiszta médium és kör, természetszellemek, elhunyt személy vagy mágus energiájának segítségével. Amikor így feléled, ez a 'burok' a fizikai élet bizonyos emlékeivel és a fizikai személyiség számos tulajdonságával rendelkezhet. Nem tud gondolatokat teremteni, sem médiumokon keresztül olyan értelmesen kapcsolatot tartani, mint amire az elhunyt a Földön képes volt. Ez a levetett asztrális test semmiképp sem tévesztendő össze az ember igazi szellemével, a legbelső lakóval, és ennek megfelelően nem nevezhető 'szellem'-nek sem.

A befejezett ciklus

Ha a fizikai testet már levetettük, a tudatosság központja visszahúzódik gyorsan vagy lassan, az elhunyt állapotának megfelelően, a közbenső vagy asztrális világon keresztül, hogy fokozatosan behelyezkedjen a mentális testbe, a konkrét gondolkodás eszközébe. Amint előbb leírtuk, ekkor a mennyországszerű létezés áldott boldogsága kezdődik. Utoljára ez is a vége felé közeledik, a mentális testet is elhagyjuk és a tudatosság teljesen az *Augoeides*-ben, a fényttestben, a kauzális testben, az elvont gondolkodás hordozójában összpontosul. A távozás és visszatérés emberi ciklusa így befejeződik és a reinkarnáció folyamata az új halandó eszközökben megkezdődik.

Az alacsonyabb különválása a magasabbtól

Az öntudatosság központjának a fizikaiból a szellemi hordozókba való visszahúzódása folyamatában fokozatosan történik az elhunyt személyiség szellemi tulajdonságainak elválasztódása alacsonyabb ösztöneitől, érzéseitől és emlékeitől. Ahogy fentebb említettük, a magasabb rendű tulajdonságok a belső Én-be húzódnak vissza, az alacsonyabb rendű maradványt pedig az Én eldobja. A halhatatlan Én, az Akarat, Bölcsesség és elvont Intelligencia szellemi egyénisége ezután a boldogság állapotában létezik, amit mennyországi vagy mennyországszerű életként emlegetünk, amit a hindu és buddhista filozófia devacsánnak vagy az 'Istenek helyének' nevez. Az elhunyt tudatos, korábbi földi személyiségének magasabbrendű érzéseivel, törekvéseivel, lelki tulajdonságaival, sőt hajlamaival, vagy inkább ezek lényegi részével belép a devacsánba. Az egykori személyiség érzékibb érzései, vágyai és hajlamai nem tapasztalhatják meg a devacsánt. Azokat az Én hátrahagyja, hogy hordozójukkal, az asztrális testtel eloszoljanak a Föld légkörében. Amint ez a test felbomlik, elemei visszatérnek az eredethez, amiből a test számára eredetileg vették.

A halandó és halhatatlan ember

A teozófia úgy tanítja, hogy az ember hét részre tagolt az élet folyamán, öt részre közvetlenül a halált követően, majd később négyre, és a devacsánban pedig háromra. Az ember halhatatlan szellemi természetében az egyéniséget alkotó rész az elvont elme hordozójában összpontosul, ami maga is öltözék a szellemi bölcsesség és szellemi akarat azon szintjén. Ily módon a belső egyéniség hármasság, egy hármasságot alkotó Istenség, az Akarat, Bölcsesség és Intelligencia képességeivel megáldva, és ez, mint meglelkesítő rész kapcsolódik össze a testet öltés alatt a négy személyes testtel a Sûtrátma vagy életfonal, az 'ezüstoffonál' segítségével.

Egy erő és egy élet

Az ember alkotórészeinek vagy testeinek ezen hetes osztályozása ellenére sem szabad megfeledkezni arról, hogy ezek valamennyien egy szellemi (isteni és emberi) lény megnyilvánulásai. A halál után a pusztán emberi, földi sajátosságokat és alkotóelemeket leveti, míg a magasabbrendű mentális elemnek az az isteni Lényege, ami hátramrad, makulátlanul tovább él. Ez, egyesülve az Én szellemi bölcsességével és szellemi akaratával, alkotja az ember halhatatlan Én-jét, ami mentes a haláltól, és az egymást követő földi életek eredményeképpen az adeptusságig fejlődik.

Egy adeptus tanító a következő a szavakkal írta le a fizikai élet folyamatát és áttekintését, ami a test halálakor végbemegy: „Az utolsó pillanatban az egész élet visszatükröződik emlékezetünkben, és képről képre, egyik eseményről a másikra felbukkan az összes elfelejtett zugból és sarokból. A haldokló agy erős felsőbb indítéktól vezérelve kényszeríti az emlékezetet, és az emlékezet hitelesen helyreállít minden benyomást, ami gondjaira lett bízva az agy tevékenységének időszaka folyamán. Természetesen a legerősebb benyomás és gondolat válik legelevenebbé, és úgyszólván túléli a többit, ami most elenyészik és örökre eltűnik, és csak a devacsánban jelenik meg újra. Egyetlen ember sem hal meg tébolyodottan vagy öntudatlanul, ahogy néhány fiziológus állítja. Még az elmebetegnek, vagy a delírium tremensben szenvedőnek is lesz a halálakor tökéletesen világos pillanata, habár már nem lesz képes úgy beszélni a jelenlévőkhöz. Az ember gyakran tűnhet már halottnak. Az utolsó lüktetés, az utolsó szívdobbanás és aközött, amíg az életerő utolsó szikrája is elhagyja a testet, az agy gondolkodik, és az Én abban a néhány rövid másodpercben ismét átéli egész életét. Suttogva beszéljen, aki a halálos ágyánál segédkezik, és érezze magát a Halál ünnepélyes jelenlétében. Különösen csendben kell maradni, miután a Halál rátette nyirkos kezét a testre. Ismétlem, beszéljünk suttogva, hogy a legkevésbé zavarjuk a gondolat nyugodt hullámzását, és a legkevésbé akadályozzuk a Múlt serény munkálkodását, amint emlékeit elkezd kivetíteni a jövő fátylára.” (*The Mahatma Letters to A.P.Sinnet* [A Mesterek levelei A. P.Sinnet-hez], XXIII. levél, 170. old.)

Madame Blavatsky a halált és ezeket a halált követő folyamatokat a következőképpen írja le: „Amikor az ember meghal, három alsóbb alkotóeleme, azaz a test, az élet és az utóbbi hordozója, az asztrális test [ebben a műben és a későbbi teozófiai irodalomban is éterikus hasonmásnak nevezzük] vagy az élő ember hasonmása örökre elhagyja. Majd négy alkotóeleme – a központi vagy középső alkotóelem (az állati lélek vagy káma rúpa) [ebben a könyvben asztrális testnek nevezzük], amit beolvasztott az alsóbb manaszból, és a felső hármasság a káma loká-ban találja magát. Ez utóbbi egy asztrális helyszín, a skolasztikus teológiában a pokol tornáca, az ókor Hades-a, és tulajdonképpen csak relatív értelemben hely. Ez nem valami meghatározott térség, vagy pontosan körülírt terület, hanem a szubjektív téren belül létezik, azaz érzéki észlelésünkön túl van. Mégis létezik és ott várja 'második halálát'

valamennyi egykor élt lény fantomja, az állatokat is beleértve. Az állatok számára ez széteséssel jár, asztrális részecskéik fokozatos elhalványulásával egészen az utolsóig. Az emberi fantomok számára ez akkor kezdődik, amikor az atma-buddhi-manas hármas elválik alsóbb alkotóelemeitől, vagy a volt személyiség tükörképétől, a devachani állapotba visszahúzódva... Akkor a káma-rupa-i fantom elveszíti tájékozódási, gondolkodási alapját, a felsőbb manaszt és annak alsóbb részét, így az állati intelligencia nem jut fényhez a felsőbb elmétől, minthogy nincs többé fizikai agya, ami azt közvetítse, és összeomlik.” (H. P. Blavatsky: *The Key to Theosophy* [Kulcs a teozófiához] 97. old.)

XII. FEJEZET

FILOZÓFUSOK, KÖLTŐK ÉS A HALÁL UTÁNI ÉLET

„A gyász – írja Dean Inge – a legmélyebb beavatás az emberi élet misztériumaiba, áthatóbb és mélységesebb még a boldog szerelemnél is. A bánat által megszentelt és emlékezetes szerelem sokkal nyilvánvalóbban tartozik az örökkévalósághoz, mint a boldog baráti kapcsolatok; erősebbnek bizonyul a halálnál.”

Sir Thomas Browne összekapcsolja az orvos gyakorlati megfigyelését a misztikus látnoki sejtelmével a halál rejtelmes szépségéről szóló beszámolójában, amit egyik betegénél megfigyelt. Az abból merített mélyebb benyomással lepi meg és indítja meg olvasóját, ahogy Pater mondja a 'Méltatások'-ban. A halál lassú volt, így feljegyezhetette a testi váz átszellemítését, egyidejűleg megfigyelve a szellemet, amint megváltoztatja anyagi ruháját, és a kegyelem egy új, csodálatos formája jelenik meg a folyamatban. „A végtelen jövő az érzékekkel jól megfigyelhetően árasztotta el ezt az életet, ahogy az óceán érzi a messze bent a szárazföldön áradó folyót.” (Rev. Arthur E. Massey *The Poetry and Beauty of Death* [A költészet és a halál szépsége])

„Csak a halottakról kellene arcképet festeni – mondja *Maeterlink* –, mivel csak ők igazán önmaguk, és akik egy pillanatra megállnak olyannak feltárulkozva, amilyenek.” Másutt idézi Lavater egyik mondását: „A halál nemcsak megszépíti élettelen alakunkat, nem, a halál pusztá gondolata szebb formát ad magának az életnek.”

„A halál nem őt pusztította el, hanem ő tette a halált egekbe vezető létrájává.”

Spenser

Nem mondom, és nem is akarom,
hogy meghalt. Csak távol van!
Derűs mosollyal, kezével integetve
Eltűnt egy ismeretlen vidéken,
Nekünk meghagyva csak az álmodozást,
Míg hosszasan időzik odaát.

És te, óh te, ki olyannyira epekedsz
A múlt után, a boldog visszatérés iránt,
Úgy gondolj rá, mint útnak indulóra,
Mint akinek kedves ott is, itt is,
Gondold állhatatosnak, mint aki harcos erejével
Mérte ütéseit országa ellenségeire!
Bátran is jámbor és nemes,
Midőn élete legédesebb szeretetét
Kis dolgokért tette fel,
Gondold te is, hogy nem halott,
Csak eltávolodott.

James Whitcomb Riley

„Maga a halál nem más, mint a szeretet egy nagy csókja... Amikor az emberi lény elhagyja ezt a földi életet, Isten az, aki karjába veszi gyermekét, megcsókolja, és a Földről fényesebb, boldogabb szférákba juttatja el.”

R.P. Downes

„A halál az érzékek benyomásainak, a szenvedélyek zsarnoki uralmának, az elme tévedéseinek és a test szolgálatának megszűnése.”

Antoninus

„Ki tudja, vajon amit halálnak hívunk, nem az-e az élet, és az élet a puszta haldoklás?”

Euripides

„Az Életnek a Halál az, mint a távozás a jövetelnek.
Rövid ideig tartó virágzás után minden elenyészik saját gyökeréig;
Ezt az eredethez való visszatérést mondják békének.”

Ósi kínai írás

EGY KATONA IMÁJA

(Ezt az ismeretlen verset a II. világháború alatt írta valaki a Nyolcadik Hadseregből egy darab papírra, ami egy másik katona kezébe került, aki Észak-Afrikában az El-Agheila-i csata során egy lövészárokban keresett menedéket.)

’Maradj velem, Isten. Az éj sötét,
Az éjszaka hideg, bátorságom kicsiny szikrája
Elenyészik. Az éj hosszú;
Légy velem, erősíts meg, Isten.

Szeretek játszani. Szeretek küzdeni.
Gyűlölöm a sötétet, szeretem a fényt.
Szeretem a gyermekemet, szeretem feleségemet.
Nem vagyok gyáva. Szeretem az életet.

Az életet hangulatváltozásaival, árnyaival.
Szeretnék élni. Nincs bennem félelem.
De enyéimtől elválnom nehéz;
Ismeretlen Isten, derítsd fel szívemet.

Lecsendesítetted Dunkirknél a vizeket,
Megmentetted híveidet.
Minden műved csodálatos, drága Isten,
Előttünk róttad a félelmetes utat.

Egyedül voltunk, a remény is elveszett;
Szerettük országunkat, halottainkat,
Nem szégyeníthettük meg őket,
Tartottuk az útirányt, és nem nagyon féltünk.

Drága Isten, az a lidérces út!
És az a tenger! Ott mi... férfiak voltunk.
Szemeim vakok, lábaim elnyűttek voltak,
Lelkem dalolt, mint madár hajnalban!

Tudtam, hogy a halál csak egy ajtó.
Tudtam, harcunk miért folyt
Srácoknak békéért, fivéreinknek szabadságért,
Egy jobb világért, egy tisztább fajért.

Csak az vagyok, akit anyám szült,
Egyszerű ember, semmi több.
De – erő és jóság Istene,
Engedd, hogy ne legyek kevesebb.

Segíts, Ó Isten, ha a vég közel,
Hogy a félelem beesett arcából gúnyt úzzek,
Ha elesek – hogyha el kell esnem –,
Lelkem a porban győzedelmeskedjen.

KALAND

Micsoda kaland lesz meghalni,
Midőn a sötét ég
Nyíló rózsza szirmaként
Széthasad, hogy feltárja
A Szépség Arany Szívének belsejét!

Micsoda isteni kaland lesz felfedezni
Az Árnyak Völgyét, ahol bömbölése
Vörös Életfolyónak fokozatosan némul el,
Bennünket sötétség fojtogat, és hideggé,
Sóhajtalanná és erélytelenné válunk,
Érezve leválni a drága, ismerős testet,
...Egy ruhát, viseltest...
A fedetlen szellemről rétegről rétegre!

Micsoda kaland lesz meghalni,
És varázslatos pillanatban újraszületni,
Sóhajtás alatt észrevétlenül áthaladva
Éjjelből nappalba.
Hogy alvásból ébredjen
Többé már nem vakon;
Mint kard, kirántva fényesen és csupaszon,
Az útját gyorsan járó halhatatlan elme
Fénylőn és lángolón a hatalmas térben.

Robert Campbell Macfie

NINCS HALÁL

'Valaki azt mondta: 'Ez a halál.'
És én, gyengeségben, félelemmel osonva éjen át
Körülnéztem.
És lám! Nincs hátborzongató kísértet, csak egy halovány, édes arc,
Egy édes, felemelő anyai arc, gyöngédségtől, kegyelemtől égő,
'Te nem vagy a halál' kiáltottam, mert az élet legfennköltebb képzelete
Sem írta le a halált ilyenek énekem;
'Nem a halál vagy, a vég?'
Nyájas módon jött a felelet: 'Barátom,
Nincs halál! Én a Kezdet vagyok, nem pedig a Vég!'

John Oxenham